GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera: a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 142. | Dumineca, 13|25 Decembre | 1881.

Cu *1 Januariu st. v. 1882* se incepe unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabí cu innoirea abonamentului pe **semestrulu I 1882.**

Spre mai mare inlesnire recomendamu a se lipí adres'a, sub care s'a tramisu fói'a pêna acuma, pe dosulu cuponului dela asignatiunea postala.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati, a ne tramite adressele D-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

„Gazet'a Transilvaniei"

apare de trei ori pe septemana.

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl,, pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

„Cá si pêna acuma!"

Brasiovu, 12 Decembre.

De curêndu a aparutu in Pest'a o brosiura ungurésca intitulata: „Protestantismulu si Panslavismulu." Autorulu acestei brosiure, care se díce cà ar' fi voinicosulu jidano-maghiaru Bela Grünwald, acusa pe toti preotii, invetiatorii, amploiatii, advocatii si medicii slovaci, cari isi iubescu nationalitatea, cà ar' fi „panslavisti", séu cu alte cuvinte cà ursescu pe Maghiari si cà agita pentru infiintiarea unui imperiu slovacescu; elu gàsesce cà abia a patr'a parte d'intre preotii si invetiatorii slovaci din Ungari'a superióra — cari sunt, cum scimu, de confessiunea evangelica — ar' fi „patrioti" buni, cu semtiu unguresсu, ceilalti ar' fi inimicii cei mai mari ai Maghiariloru.

Dupa ce clasifica pe toti càrturarii slovaci din diferitele districte si ii imparte intre „patrioti" si panslavisti", autorolu numitei brosiure istorisesce lucruri mari despre conspiratiunea „panslavista" d'intre Slovaci asia, incàtu façia de acést'a descriere trebue se marturisimu, cà noi cu pretins'a „conspiratiune daco-romanésca" amu remasu inderetu; ne-au intrecutu acumu chiaru si Slovacii!

Tenerii slovaci din Pressburg, dice brosiur'a — facu adunari secrete la miediulu noptii, unde jura in modu serbatorescu, cà in tóta vieati'a loru, in ori-ce positiune ar' trai, se voru luptá pentru ideile panslaviste si le voru face se invinga. In asemeni adunari ei mai jura, cà intotdéun'a voru tiené nationalitatea mai pre susu de confessiune. Teologii „panslavisti" din Pressburg posedu unu insemnu care representa pene si sabii incrucisiate si pórta inscriptiunea „pentru nationalitate si libertate". Preotii si invetiatorii slovaci, ambla din casa in casa si cérca a castigá nainte de tóte pentru ide'a nationala pe neveste si pe mame. Ei lucra cu totii mana 'n mana.

Este semnificativu, cà scrierea despre protestantii slovaci a vediutu lumin'a dilei tocmai acuma in ajunulu discussiunei asupra proiectului de lege privitoriu la scólele secundare (medie). Se scie, cà din partea protestantiloru se face cea mai aspra opositiune acestui proiectu si credemu cà nu ne insielamu, candu dicemu, cà memorat'a scriere are pe langa altele si tendinti'a de a spariá pe protestantii unguri, cá se nu mai faca opositiune proiectului d-lui Trefort, càci la din contra va veni potopulu „panslavistu" peste Ungari'a.

Inse autorulu scrierei anonime nu se multiumesce numai cu atàta. Scopulu lui de capetenia este cassarea legei de nationalitate (A. L. XLIV din 1868), pentru cà numai asia crede, cà se va poté suprimá agitatiunea „panslavista". Este curiosu, cà legea acést'a supera asia de multu pe speculantii dela burs'a maghiarisarei din Pest'a, cu tóte cà ea figuréza numai pe harthia. Si 'n adeveru déca e vorb'a cá se devenimu toti Maghiari, déca este o crima si o dovada de „nepatriotismu" candu staruimu pentru conservarea nationalitatii nóstre, care ne deosebesce in limba si 'n datine de cea maghiara, de ce se mai avemu o lege deosebita de nationalitate?

Violentulu limbagiu alu citatei brosiuri dà ocasiune organului oficiosu alu guvernului unguresсu, care propaga ide'a maghiarisarei in limb'a germana, de a se aratá si elu odata marinimosu declarandu cà nu numai voiesce cá legea de nationalitate, acestu capu de opera esitu din capetele lui Szechenyi, Deak si Eötvös, se fia delaturata, ci „ea trebuie se fia sustienuta si esecutata lealu si punctualu, cá si pêna acuma."

„Cá si pêna acuma!" — Limb'a ungurésca se fia pretutindeni si in tóte impusa — cá si pêna acuma; cererile romanesci se fia respinse pe la tribunale si oficii — cá si pêna acuma; Romanulu se fia citatu, judecatu si condamnatu in limb'a maghiara, pe care n'o intielege — cá si pêna acuma; districtele si comunele locuite de Romani se capete totu functionari maghiari de pe la Seghedinu si Dobritînu, cari n'au auditu in vieati'a loru unu cuventu romanescu — cá si pêna acuma. Eata „leal'a si punctual'a" esecutare a legei", cum o doresce „Pester Lloyd" si pe viitoriu.

Façia de unu asemenea fariseismu periculosu n'ar' fi óre mai bine cá deputatii nemaghiari, càti se mai afla in dieta se faca ei insusi propunerea, cá sè se casseze legea de nationalitate? In casulu acest'a celu puçinu pretinsii „liberali" dela potere n'ar' mai avé cu ce se insiele lumea si Europ'a tóta ar' cunósce in curendu adeverat'a stare, ce a creat'o Nemaghiariloru sistemulu de maghiarisare successiva.

Cronic'a evenimenteloru politice.

In intru ni se deschide o noua perspectiva de — urcarea dàriloru. Mergemu nainte! Ministrulu de finance Szapáry a declaratu in comissiunea financiara a camerei, cà voiesce se acopere deficitulu prin noue venituri, ce voru proveni din nouele imposite propuse, cari ar' aduce vreo $3^1/_2$ milióne si prin o noua emissiune de 23 milióne de renta de charthi a. Imposite si emissiuni noue, mergemu nainte!

Situatiunea in Boche di Cattaro a devenitu fórte seriósa. Renitenti'a Crivoscianiloru nu s'a marginitu numai la refusulu de a intrá in Landwehr, ei au datu afara din districtulu loru pe toti amploiatii si soldatii austriaci, si in loculu pichetеloru austriace au pusu pazitorii de ai „Republicei Crivosciane". Comandantulu generalu Ioanovici voiesce se-i incungiure si se astepte primavér'a. Dér' si atunci va avé multu lucru cu ei si multu sange va trebui se curga earasi pentru „pacificare".

Representantulu Austro-Ungariei la Bucuresci d. comite Hoyos a plecatu la Vien'a spre a dá guvernului seu esplicatiuni verbale asupra situatiunei. In timpulu absentiei sale d. baronu M. de Salzberg va conduce afacerile legatiunei. „Romanulu" luandu notitia de mergerea lui Hoyos la Vien'a díce: „Suntemu siguri, cà esplicarile ce d. comite de Hoyos le va dá la Vien'a, voru contribui a restabili relatiunile cele mai cordiale intre Austri'a si Romani'a."

Ministrulu Romaniei la Vien'a d. Balaceanu care obtinuse unu congediu, spre a merge in Romani'a, a fost rogatu de càtra ministrulu de esterne Statescu de a renuntia pentru momentu la concediulu seu, pêna ce se voru aplaná diferentiele esistente intre guvernulu austriacu si celu romanu.

Cam deodatu cu chiamarea comitelui Hoyos la Vien'a s'a schimbatu si tonulu diareloru oficióse din capital'a austriaca. „Fremdenblatt" dela 22 l. c. se pronuntia fórte moderatu in cestiunea conflictului diplomaticu austro-romanu si spera cà in curêndu se va aplaná acestu conflictu. Cei din Vien'a nu sunt nicidecum dispusi de a fortia lucrulu pêna la estremu si astfeliu póte sè se adeverésca prevederea „Romanului", cà esplicarile ce le va dá comitele Hoyos voru face finitu neplacututui incidentu.

Diarele parisiane gàsescu, cà cabinetulu austriacu ar' poté fi multiamitu cu declararile d-lui Bratianu. Interessantu e ceea ce dice in privinti'a acést'a diarulu „Le Nord" dela Bruxelles. Acést'a fóia, care representa ideile diplomatiei russe, dice intre altele: „. . . D. Bratianu a mersu pêna a atribuí Austro-Ungariei cea mai mare parte in desvoltarea nationalitatii romane, plasandu isvorulu desteptarei ei intre Romanii ardeleni. Din punctu de vedere politicu ne potemu intrebá, cà óre pêna la ce gradu voru fi satisfacuti Ungurii vediendu, cà se stabilesce o legatura atàtu de strinsa intre Romanii din Ardealu si intre ide'a nationala romana. Ore pentru acestu pasagiu se arata atàtu de puçinu multiamiti la Vien'a si Pest'a? Diplomati'a austro-ungara nu face bine a se impedecá de acestu detailu; d. Bratianu vrendu se dè satisfactiune susceptibilitatii cabinetului de Vien'a, care s'a superatu pe dreptu séu pe nedreptu, a atinsu chiaru susceptibilitatea natiunei sale. Austri'a nici nu póte dori o schimbare a cabinetului in Romani'a, càci ministrii actuali sunt fara indoiéla mai dispusi de a face unele concessiuni in cestiunea Dunarei, decàtu ar' face-o unu cabinetu esîtu din opositiune. . . . Tendinti'a generala a discursului d-lui Bratianu se-o aiba dér' in vedere guvernulu austro-ungaru. . ."

D-nu Cogalniceanu a fost la Berlin si s'a disu cà a avutu de scopu a sonda dispositi'a d-lui Bismarck façia cu conflictulu austro-romanu. „Nordd. allg. Ztg." intrebuintiéza acésta ocasiune spre a accentuá, cà „opiniunea publica" (cea ungurésca?) din Austro-Ungari'a s'ar' fi ofensatu din nou prin argumentele de cari s'a folositu d. Bratianu in declaratiunea s'a (adeca intonarea legaturei strinse a Romaniei cu desvoltarea Romaniloru din Ardealu). Amu avutu dér' dreptate, candu amu sustienutu, cà numai susceptibilitatea diplomatiloru unguri a fost caus'a cà vorbirea d-lui Bratianu a fost declarata de nesatisfacétória.

Regretabil'a indiscretiune a fostului representantu Calimachi-Catargi a fost produsu o scena din cele mai turbulente in camera. Deputatulu Ionescu voindu se cetésca unele pasage din brosiur'a publicata de d. Catargi, ce contiene unele depesie schimbate intre elu si intre d. Bratianu si Boerescu in cestiunea Dunarei, s'a produsu unu sgomotu asurditoriu in camera, maioritatea cerendu se nu se concéda d-lui Ionescu a citá din numit'a brosiur'a, ceea ce s'a si intemplatu. Atàtu procederea d-lui Ionescu càtu si aceea a maioritatii n'a fostu corecta. Trebuiea sè se evite o asemenea scena neplacuta in aceste momente. Se dice cà consiliulu de ministri a decisu a pune in stare de acusatiune pe d. Catargi din caus'a divulgarei secreteloru statului. Guvernulu a fostu interpelatu in privinti'a acést'a atàtu in camera càtu si in Senatu.

Intr'o scrisóre cu data 20 Dec. ce-o adreséza la càteva foi din Paris d. Calimachi-Catargi se incérca a 'si escusá pasulu dictatu de-o condemnabila ambitiune personala dicêndu: „Spre a

justificá revocarea mea dela postulu de ministru alu Romaniei la Paris, guvernulu d-lui Bratianu me acusa de a fi compromisu, prin grave neglígentie in implinirea missiunei mele in Angli'a, interessele Romaniei in cestiunea Dunarei. Onórea mea a fost atacata. Am trebuitu se respundu publicandu corespondenti'a intre mine si intre d. Bratianu care espune vederile nóstre reciproce asupra conduitei ce trebuiea observata. Ea nu tradéza increderea nici unui guvernu; ea nu descopere nici unu secretu de statu: ea constata numai cà 'mi-am facutu datori'a." — Nicairi nu a fost mai nimerita dical'a francesa „qui s'excuse s'accuse" cá in casulu de façia. Corespondenti'a publicata de càtra d. Catargi tóte le póte dovedi numai aceea nu, cà 'si-ar' fi facutu datori'a, acést a 'i impunea in aceste momente critice inainte de tóte tacerea, inse prin divulgarea fia si numai partiala a corespondintiei secrete Calimachi-Catargi s'a facutu impossibilu pentru totdéuna si in locu de repararea onórei 'si-a atrasu desaprobarea generala.

Ministrulu de esterne alu Italiei Mancini respundiendu la o interpelare a disu cu privire la cestiunea Dunarei, cà i se pare, cà spiritulu tratatului dela Berlinu pretinde, cá esecutarea regulamentului pe Dunare, ce 'lu va stabili comissiunea europénа, se fia pusa sub o controla colectiva a puteriloru.

Marti, 8 Decembre, la orele $11\frac{1}{2}$ de diminétia, M. S. Regele, in presenti'a D-loru ministri, incongiuratu de Cas'a Sa civila si militara, la Palatulu din Capitala, a primitu, in sal'a Tronului, cu solemnitatea obicinuita, biuroulu si comissiunea Adunarei deputatiloru insarcinata a presentá Majestatii Sale adres'a spre respunsu la mesagiulu Tronului. D. Dimitrie Bratianu, presiedintele Adunarei, a cititu adres'a:

M. S. Regele a respunsu:

„Domnule presiedinte! Domniloru deputati! Primescu cu cea mai viua placere adres'a D-vóstre. Fiti bine incredintiati cà Regin'a si Eu scimu a pretiui sentimentele cari Ni Se marturisescu si cu acésta ocasiune de representatiunea nationala, sentimente cari stringu totu mai multu nedespartitele legaturi de iubire si reciproca incredere, care de a pururea unescu tiér'a si Tronulu.

Nu Me indoiescu cà si in acésta sessiune veti da guvernului Meu luminatulu D-vóstre concursu. Matur'a si patriotic'a intielepciune care a condusu pêna aci lucrarile D-vóstre este o chezasiuire pentru spornic'a si roditórea activitate ce veti depune si de asta-data.

Pe langa fericitii sorti ce au avutu aceste Adunari indeplinindu ceea ce era in culmea dorintieloru nationale, nu mai puçin mare va fi a loru lauda candu voru dovedi cà au sciutu totu asié de bine a intemeié desvoltarea si intarirea din naintru a tênerului nostru Regatu.

Indelungi ani de linisce si de pace fia de sus daruiti tuturoru si Noa, ca, sub bine-facêtórea loru ocrotire, Romani'a se póta invedera si mai multu cà, la loculu ce 'i a insemnatu Providenti'a, prin labórea, propasirea si imputernicirea ei, este, in famili'a Stateloru in cari 'si a reluatu loculu, unu elementu de ordine si de progresu."

Discussiunea asupra respunsului la Mesagiulu regalu.

In Adunarea deputatiloru.

(Urmare.)

Dupa-ce d-nii Vernescu, Maiorescu si Carpu vorbira in potriv'a proiectului de adresa alu maioritatii, d-nii E. Costinescu si I. Codrescu 'lu sustînura in siedinti'a dela 4/16 l. c.

D-lu E. Costinescu incepe, protestandu in contr'a asertiunei d-lui Carpu, cà campani'a intreprinsa in cestiunea Dunarei este numai efectulu unei emotiuni poporale, organisate si pornite dintr'unu indemnu din afara, contrariu Austriei. Urmandu mai departe, dênsulu polemiséza in potriv'a d-lui Vernescu carele sustinuse, cà guvernulu face unu actu contrariu intereseloru tierei, invoindu-se cá priveghiarea asupr'a esecutarei regulamenteloru de navigatiune pe Dunare se cada pe màn'a strainiloru. Argumentulu de capetenia alu d-lui Costinescu este acest'a: „Din momentulu, càndu comissiunea dunarénа are a elaborá regulamentele din cestiune, cine o póte oprí, cá ea se prevéda in aceste regulamente si modulu in care va avé sè se faca supraveghiarea?"

A duó'a parte a discursului seu o indreptéza d-lu Costinescu in potriv'a d-loru Maiorescu si Carpu. Façia de d-lu Maiorescu sustîne: cà tiér'a a facutu mari progrese din 1876 pêna astadi; cà proiectulu maioritatii nu dice guvernului: „aplicati legile ce le aveti, ce ve mai trebue altele?" — ci tocmai din contra: „ve vomu dá legile ce ne cereti — dorimu inse cá in urma si aplicarea acestoru legi se fia bine ingrijita!" cà armat'a póte se fia unu puternicu organu alu instructiunei si educatiunei nationale, de óra-ce in militia feciorii invatia fórte multu si mergêndu acasa potu se propage cultur'a mai bine decàtu multe din institute; in sfêrsitu, cà intr'unu respunsu la discursulu tronului camer'a nu póte tracta mai pe largu cestiunile, ce sunt de discutatu, cá d. e. regularea magistraturei, incurajarea meseriasiloru etc.

In potriv'a d-lui Cárpu oratorulu dice, cà comissiunea dunarénа, carei'a ar' voi densulu (d-lu Carpu) se-i lase supraveghiarea asupr'a Danubiului pèna la Verciorov'a, n'ar' fi in stare sè neutraliseze teritoriulu Romaniei, de óra-ce in 1877 comissiunea dela gurele fluviului din cestiune n'a pututu opri nici chiaru inchiderea navigatiunei pe apele de sub administrarea s'a. D-lu Costinescu 'si incheie vorbirea in chipulu acest'a: „D-loru, combatutu de-o parte de acusatiunile onorab. d. Vernescu, care dice guvernului: ai facutu concessiuni, resulta din cuvintele puse in Mesagiulu Tronului c'ai facutu concessiuni; lovitu de alta parte de d. Carpu, care dice: ati vorbitu cu nervositate de cestiunea Dunarei in Mesagiulu Tronului si prin acést'a ati provocatu mesur'a diplomatica a guvernului austriacu. Intre aceste duóe isbiri in sensu opusu, trebue se credu cà guvernulu se misca in resultanta, in calea naturala si solida si cà mergêndu cu concursulu camerei inainte, vomu ajunge la o solutiune, care se nu fia nici supraveghiarea esercitata de consuli, cum o intielege d. Vernescu, nici tutel'a propusa de d. Carpu vomu ajunge la o sistema care, asigurandu interesulu celu are Europ'a la libertatea Dunarei, ne va garantá, in acelasi timpu, pe deplinu si drepturile nóstre suverane..."

D-lu I. Codrescu aproba proiectulu maioritatii; totodata inse dênsulu ar' voi sè se accentueze, cà legile se fia aplicate de functionari cu sinceritate, cu onestitate si cu energia, cá darile sè se echilibreze mai bine si cá sè se dè o mai mare ingrijire desvoltarei comerciului. Cu deosebire face atenti d-lu I. Codrescu pe membrii camerei, cà pe càndu Austro-Ungari'a trage mari folóse din conventiunea comerciala cu Romani'a, comerciului cu vite din noulu regatu i se punu pedeci totu mai mari. In privinti'a pasagiului ce tractéza cestiunea dunarénа, densulu crede, cà cuvintele: „luàndu actu cà nici o hotarire n'a fostu luata" nu suntu de ajunsu ci cá membrii adunarei sè accentueze nestramutat'a hotarire a guvernulu de a nu lasá pe nimenea se jicnésca interesele tierei. Acésta observare o face d-lu Codrescu, avendu in vedere cà delegatiunile austro-unguresci s'au pronunciatu in cestiunea de façia fara nici o reserva si cà in siedintiele acestoru delegatiuni s'au vorbitu façia de Romani'a de totu feliulu de midilóce — si mai blànde si mai aspre.

Dupa d. Codrescu vorbesce d. Lahovary, la a caruia vorbire vomu reveni inca, apoi iea cuventulu presiedintele consiliului d. Bratiânu spre a rosti discursulu celu publicamu mai la vale intregu.

Discursulu d-lui I. C. Bratianu,

rostitu in siedinti'a dela 4 Dec. cu ocasiunea discussiunei adresei la Mesagiu.

(Urmare si fine.)

Nu m'amu miratu, càndu D. Maiorescu, cu talentulu seu aticu, persiflá pe amiculu meu Rosetti, cà a declaratu aici, elu care totu-deanu a fostu banuitu, cà este contra monarchiei si contra dinastiei, cà incoronandu pe Carolu I rege alu Romaniei isi incoronéza viati'a s'a; nu m'am miratu, fiindu-cà onor. D. Maiorescu 'i este permisu se faca asemenea insinuari, asemenea alusiuni, càci abia de ieri, de candu més'a mare a Romaniei este intinsa, a venitu si s'a pusu si D-s'a la dens'a, fara cá se scia cumu s'a lucratu si ce s'a facutu cá se se gatésca acea mésa (aplause).

Ne ati acusatu de republicani. Eu nu ve intrebu, care este religiunea D-vóstre si care suntu tendintiele D-vóstre, cá romani; dér' ve spunu unu lucru: cà in timpulu congressului dela 1856 amu fostu la Paris cu Cantacuzino-Rifoveanu, cu Golescu, cu Rosetti si cu altii, si amu cerutu se ni se dè comitele de Flandra de Rege alu Romaniei; càci si atuncea faceamu totu ce puteamu pentru regatu. Program'a coloru patru puncturi dela 1856 a plecatu dela noi din Paris, fiindu cà, décá pe candu me aflamu in Paris, amu pututu fi republicanu, inse candu suntu in Romani'a, inainte de tóte suntu Romanu, si D-vóstra sciti, cà Romani'a nu póte se fia republica, cà acésta ar' fi unu pericolu pentru dênsa, prin urmare suntu monarchistu. (Aplause.) Am fostu francu si lealu in totu-deauna.

D-loru, in Mesagiulu nostru nu este nimicu atingatoriu pentru puternic'a nóstra vecina; nu este vorba de nimicu altu, de càtu de drepturile nóstre; inse acei, cari nu me cunoscu, au pututu se induca in eróre pe Austri'a, dupa „mot d'ordre" ce a fostu datu de aci. D-loru, eu nu amu nici sciinti'a D-lui Vernescu, adica sciinti'a droptului gintiloru, nici sciinti'a combinariloru politice a D-lui Carpu, nici talentulu de oratoru alu D-lui Maiorescu, dér' in tóta vieti'a mea, candu n'am avutu fericirea se fiu intre D-vóstra, m'am ocupatu cu istori'a tuturoru némuriloru, cá se vedu, cari suntu conditiunile ce suntu necesarii unei societati, cá a nóstra, si mai cu deosebire, amu studiatu istori'a Romaniloru, si a tuturoru populatiuniloru, care ne incungióra, si mai multu a acelora din peninsul'a Balcanica. Ei D-loru! Eu se vinu se aducu o ofensa, o atingere casei Habsburgiloru? Asiu fi facutu o ofensa istoriei, ear' nu casei Habsburgiloru, fiindu cà eu sciu, cà pe timpurile cele grele ale invasiunei turcesci, candu Turci'a amenintia Europ'a, cas'a Habsburgiloru a fostu bulevardulu crestinatatii, ea a fostu avant-garda civilisatiunei occidentale. (Aplause.)

Tóta crestinatatea, care a pututu se tréca Dunarea in domenurile Habsburgiloru, a gasitu nu numai asilulu bisericei loru, a gasitu mai multu, a gasitu desvoltarea nationalitatii loru; si trebue se sciti, cà chiaru desteptarea nóstra nationala, d-lu Maiorescu o scie acést'a mai bine de càtu mine, ne-a venitu de dincolo de peste Carpati, prin acei romani, cari au fost tramisi de catre Mari'a Tereza, la Rom'a, unde au invetiatu se fia romani. Si eu vinu se facu o ofensa guvernului Majestatii Imperatului Austriei? Fiti incredintiati, cà Imperatulu Austriei n'o crede (aplause); are mai buna opiniune de mine.

Totu asié s'a petrecutu si cu cestiunea Basarabiei, pe care onor. d-lu Lahovari vine si o pune pentru a sut'a óra inaintea d-vóstra. Noi amu datu Basarabi'a, dice d-sa, pentru cà n'am fost destulu de dibaci, cá se luamu unu alu duoilea zapisu. Ei bine, eu nu sciamu, cà unui debitoru, care 'ti da unu zapisu, trebue se 'i ceri unu alu duoilea, càndu nu vré se 'ti esecute pe celu d'antaiu. Dér' ce voiati se facemu? Se luamu duóe zapise, càndu deja avemu unulu? Amu facutu mai multu de càtu atàtu, amu voitu se iau cetatile dela Nicopole pêna la Vidinu, si mi s'a spusu, cà marele Duce se impotrivesce. M'am dusu la Imperatulu si 'i-amu disu: Majestate! me oprescе cuartierulu generalu alu Majestatii Vóstre se i-au cetatile dela Nicopole pêna la Vidinu. Si Imperatulu 'mi-a respunsu, cà bucurosu ar' primi acést'a; „dér' candu vomu face pacea, mi-a disu, socotesci, cà numai Eu amu se dispunu, puterile cele-lalte nu voru avé si ele cuventulu loru la facerea pacei, si sciu Eu déca voru voi ele se ve dè acele cetati?" Atunci amu disu: nu Majestate, nu voiescu o palma de pamentu in Bulgari'a afara din tiér'a mea, de càtu voiescu se le amu in mana cá atuncea candu se va face pacea se potu si eu spune conditiunile mele. Si Imperatulu indata a datu ordine de mi s'a datu Nicopole, care era in manele Russiloru, si apoi noi ne-amu dusu pêna la Vidinu si amu luatu tóte cetatile.

Noi amu facutu totu ce amu pututu, dér' 'mi aducu aminte, cà unu mare omu de statu, candu amu voitu se incheiamu conventiunea cu Russi'a, 'mi-a disu: Da, tractatele suntu bune, déca voru fi in dosulu loru baionete, cá se le sustiena.

Apoi mai multe baionete de càtu acelea pe care le-amu avutu nu puteamu gasi; nu puteamu se facu din Romani'a o putere asié de mare in càtu se impuie Europei intregi; Europ'a a datu Basarabi'a Imperatului Russiei, nu noi amu dat'o. Ce culpa ne gasiti d-vóstra in acést'a? Care este gresial'a nóstra? Cà n'am dat'o noi insine si amu aperat'o din tóte puterile nóstre pêna in momentulu când ne-a luat'o prin vointi'a Europei intregi?

V'aru fi placutu mai bine cá in locu se ne opunemu, dupa cum amu facutu noi, se fi datu consimtimentulu nostru la facerea unui schimbu? Onor. d. Lahovari póte se dica cà era mai bine se facemu astfelu, càci celu puçinu remaneamu amici cu Russi'a. Ei, d-le Lahovari, Imperatulu Alesandru a avutu simtiminte mai inalte de càtu d-v.; Imperatulu Alesandru a disu: Bratianu ne este celu mai mare vrajmasiu in cestiunea Basarabiei, dér' acésta nu me oprescе de alu stimá (aplause); numai d. Lahovari are altu-feliu de opiniune despre mine.

D-s'a a vorbitu si de cestiunea Arab-Tabiei. Ei, d-le Lahovari, Arab-Tabi'a o s'o avemu, te incredintiezu; candu nu o vomu avé atunci se vii se me acuzi.

In cestiunea Dunarei, ceea-ce amu spusu acum noue luni in Senatu, fara cá nimeni sè se ridice atunci in contra nóstra, o repetu si acum: voieam cá regulamentulu se fia esecutatu de noi, inspectiunea, privighiarea o acordamu Europei se puie ori pe cine va voi ea. Acést'a amu dis'o in Senatu si d-v. n'ati disu nimicu; nu facemu astadi de càtu se repetimu ceea-ce amu disu acum noue luni in Senatu: aplicarea regulamenteloru de noi, ér' supraveghiarea o acordamu Europei cá se o incredintieze cui va voi.

Dér' d. Maiorescu ne intréba déca vomu puté dobêndi

acést'a? Ei, d-loru, déca d-v. ve simtiti in stare se dobênditi mai multu, séu se dobênditi in modu claru si precisu numai atâtu câtu amu cerutu eu, si câtu persistu a dobândi, ve damu puterea chiaru de astadi dér' se luati angagiamentulu pe facia.

D. P. Carpu. Nu v'o cere nimeni.

D. presiedinte alu consiliului. I. C. Bratianu. Nu cereti puterea?

D. P. Carpu. Nu o ceru dela d-v.

D. presiedinte alu consiliului: I. C. Bratianu, D. Carpu si cu ai d-sale nu ceru puterea dela noi, nu o ceru dela tiéra, (aplause) fiindu-ca ieri ne-a facutu o teoria contraria d-sa, si adi d. Lahovari a facutu alta totu pe acelasi tonu, a disu cà noi suntemu tienuti la putere de poporulu ignorantu si cà ómenii inteligenti suntu pentru d-loru; ne-a disu si mai multu de câtu atâtu ne-a disu, cà amu creatu o retiea de functionari in câtu tînemu tóta tiér'a sub man'a nóstra. Ve pare reu, cà amu creatu acei functionari, cà amu luatu acele functiuni din man'a strainiloru si le-amu datu in man'a romaniloru (aplause). Aveti mai multa incredere in straini de câtu in romani?

D-vóstra veniti astadi si faceti acusarile cele mai teribile acestui ministeriu. Cine va datu acestu curagiu?

De ce pêna nu a venitu cestiunea, cà au fost ofensati la Vien'a, d-v. erati asié buni baiati (aplause ilaritate)? ba se credea chiaru, cà era veniti in ministeriu. Ei bine, de unde ve vine acestu avêntu, acésta furia cá Santului Pavelu pe drumulu Damascului, cându 'i-s'a facutu lumina, fiindu-cà nu este altu-ceva in cestiune de câtu totu Dunarea? Dér' inca odata repetu, déca credeti, cà noi suntemu in ajunulu de a cadé dela putere prin straini, atunci veniti si luati puterea si luptati in contra strainiloru spre a dobêndi mai multu de catu ceea-ce credeti, cà puçin'a nóstra dibacie politica póte se dobêndésca.

D-loru, cá se vedeti ca timpurile acelea au trecutu in cari unele puteri isi insusiau dreptulu de a inriuri intr'o tiéra, cá se puna unu guvernu partisanu alu seu, precum de esemplu facea odata Angli'a in Constantinopolu, Lordulu Granville vine prin o circulara, fiindu cà se dicea cà primulu ministru actualu din Egipetu este partisanulu Angliei si dice: „In opiniunea guvernului Majestatii Sale ministerulu de partidu radiemandu-se pe o putere straina, séu pe o influentia personala a unui representante strainu, nu este susceptibilu de a fi folositoru nici tierei pe care o administréza, nici acelei Puteri care 'l-ar' fi adusu la putere" (Aplause). Dice mai multe mai susu dér' nu citescu totu, dice cà ar' fi cea mai mare jignire si lovitura ce s'ar' dá siefului statului. Lord Granville este unu omu de 80 ani, cu o lunga esperientia si fiti bine incredintiati cà cuvintele sale sunt luate totud'auna in mare bagare de séma.

D-loru, nu a fostu in intentiunea guvernului Romanu de a atinge intru nimicu guvernulu Majestatii Sale Imperatului Austriei, pentru care avemu tóta condescendenti'a. Dér' chiaru déca noi amu fi fostu átâtu de nesocotiti, déca amu fi cunoscutu atâtu de puçinu istori'a, si déca amu fi avutu atâtu de puçinu instinctu de conservatiune in câtu se jignimu o mare putere, Regele, care are o adeverata veneratiune si amicitia pentru imperatulu Austriei, si acésta nu este numai unu sentimentu personalu, ci este chiaru traditionalu in famili'a de Hohenzollern. ne ar' fi opritu.

Ei domniloru, candu unu ministeru, fia din Austri'a, fia de ori unde, cata se 'si apere interesele tierei sale, si nu póte se le combine destulu de bine in câtu interesele sale se fia in armonia cu interesele statului nostru, acést'a ne póte opri pe noi de a desbate cu acelu ministeru, si a'i areta cari sunt drepturile si interesele nóstre? Póte fi acést'a o ofensa? Eu sunt incredintiatu cà nu a fost de câtu o simpla neintielegere, o rea interpretare, care la multi de la noi are se le apese pe consciintia. Dér' 'mi veti dice de ce acést'a presupunere? Pe candu vorbea ieri d-lu Carpu 'mi aduseiu aminte cà fratele meu Dimitrie Bratianu, trecendu odata pe la Vien'a, s'a dusu se visiteze pe ducele de Grammont, care era ambasadoru alu Françiei pe langa curtea din Vien'a, si ducele de Grammont i-a facutu despre Tiér'a-Romanésca unu tablou ingrozitoriu. Atunci si frate-meu 'i-a disu: dér' biue Duce, cine a pututu se ve dé o asemenea idea despre tier'a nóstra? Compatriotii d-v., cari trecu pe aci, 'i a respunsu ambasadorulu.

In discursulu de ieri alu onor. d. Carpu, 'mi-am adusu aminte de cuvintele regretabilului reposatu baronu Haymerle, care 'mi dicea cà noi amu creatu unu curentu in tiéra in contra Austriei, cà tiér'a nu s'a ganditu niciodata la cestiunea Dunarei, si cà noi amu creatu curentulu acela, fiindu-cà noi suntemu inamicii Austriei si amicii altei puteri. Ce au fost cuvintele de ieri ale d-lui Carpu de câtu acést'a? Cà curentulu a fost conceputu de Russi'a la inceputu, si noi in fine ne-amu facutu instrumentulu aceloru intrigi rusesci. Totu acestea sunt si cuvintele reposatului baronu Haymerle, cuvinte pe cari onor. d. Carpu vine si le afirma aci, in Camera si cari negresitu cà voru fi fost si de altii impartasite, fiindu-cà si baronulu Haymerle nu le cunoscea si nu putea sci de câtu totu de la ai nostri. Ei bine, in acestu modu voesce d. Carpu si d. Lahovari se ne ajute? càci d. Lahovari asta-di a disu cà ne va da concursulu seu din tóte puterile d-sale, déca ne vomu pune pe terêmulu cutare. Cu acestu midilocu ne veniti in ajutoriu?

Dér' d-loru, ce mi s'a parutu ciudatu din partea opositiunei este cà atunci candu in cestiunea Dunarei dice cà trebue se tînemu susu si tare drapelulu drepturiloru si intereseloru nóstre, face unu tablou de tiera si de guvernu cu care cu dreptu cuventu se da arma ca sè se dica: cum? singuri ei spunu cà legile nu se aplica, cà acolo este cea mai mare desordine, celu mai mare arbitraru; cum dér' noi Europ'a avemu se ne lasamu cá ei se ne aplice acele regulamente ale loru? Astu-felu d-vóstre contribuiti cá se ne dati putere de a luptá pentru apararea drepturiloru si intereseloru nóstre?

Bine, d-le Lahovari mi-ati spusu cà ati tacutu de candu amu sugrumatu pe fratele meu in culise, cá se viu eu la putere; prea bine, ati tacutu; dér' nu puteati se mai taceti si pêna mane, pêna se va votá proiectulu de adresa? (aplause).

Mereu ne totu vorbiti cá se nu intrebuintiamu cuvinte vage, cuvinte sforaitórie. Dér' mai sforaitóre cuvinte cá ale D-lui Lahovari nu s'au auditu niciodata in acést'a Camer'a! (aplause).

Ne-ati spusu cà amu versatu sange romanescu. Ve pare reu, D-le Lahovari? Candu unii in Senatu ne acusa de acést'a, le diceamu: negresitu cà acei cari au mersu se-si verse sangele pe campulu Plevnei, nu voru mai fi niciodata instrumentulu D-v. cá se sugrumati vocea Romaniei (aplause).

Ne-ati acusatu cà nu amu organisatu tiér'a in privintia acést'a v'a spusu onor. D. Costinescu ca D-v. ati fost la càrm'a tierei in tóta liniscea si nu numai atâta, der' nu ati avutu nici o opositiune in Camera, càci ve aduceti aminte, D-loru, cà pe atunci, déca vre-unulu indrasnea sè se scóle si se vorbésca ceva contra guvernului, pe data se redica cá unu leu D. Lahovari si Catargiu si 'i inchidea gara; pe candu astadi vedeti ce se petrece: se luamu procesele verbale de pe atunci si se le comparamu cu cele de acumu si se vedemu câtu vorbea opositiunea atunci si câtu vorbesce acum. Asta-di numai D-v. tineti tribuna siedintie intregi.

Ce dér' ati facutu atunci candu nu era nimeni cá se ve tina in locu? Ati facutu imprumuturi cu sutimi de milióne pentru cá se acoperiti deficitele budgetare; de óra-ce noi amu facutu resbelulu peste Dunare si cu tóte acestea nu amu bagatu tiér'a in datorii. Déca veti dice, cà amu emisu bilete hipotecare, ei bine, chiaru acelu imprumutu cu bilete hipotecare nu a costatu pe tiéra unu banu, si care a inlesnitu asié de multu tóte transactiunile, nu s'a intrebuintiatu nici pe jumatate; càci 12 milióne s'au cheltuitu din acei bani pentru facerea drumului de feru de la Marasesci la Buzeu, va se dica nici acele 20 milióne si ceva in bilete hipotecare nu le amu chelu tuitu pentru resbelu. Dér' déca acestu resbelu ar' fi fost pe timpulu candu D-v. erati la putere, era se ve coste sutimi de milióne, càci déca ati cheltuitu sute de milióne in timpu de pace si candu amu venitu noi nu amu gasitu nici o pusca, nici unu tunu, nu amu gasitu nimicu cumperatu de D-vóstra, candu nu aveati de câtu o armata de vre-o 6-7 mii ómeni; apoi ce ati fi trebuitu se cheltuiti candu era vorba se puneti pe picioru de resbelu o armata bine echipata de peste 60,000 ómeni? V'ar' fi fost de ajunsu numai 12 milióne? Ati disu cà noi amu facutu legi cu care amu inclestatu tiér'a, si cà prin aplicarea loru amu devenitu stapani absoluti astadi.

Ei bine si D-vóstra ati facutu legi precum amu facutu si noi, dér' ia se vedemu care din aceste legi au inclestatu tiér'a? Tóte legile pe care le amu facutu noi nu au fost de câtu in interesulu tierei si alu publicului intregu, si negresitu cà D-vóstra cari nici o data nu ati voitu, nici voiti se ve uniti cu natur'a ve pare reu cà astadi s'a facutu ast-felu de legi in câtu sunteti siliti se ve supuneti loru si nu le veti mai puté inlatura de câtu numai cu baionet'a, dér' nu baionet'a Romanésca, ci straina, càci alt-felu nu veti mai puté impune poporului romanu vointi'a D-v. (aplause).

Iata cum v'amu inclestatu noi pe D-v. silindu-ve cá, déca ati voi, se mai aveti puterea, se tineti socotéla de vointi'a tiérei (aplause).

D-loru, v'amu spusu si v'amu repetitu de mai multe ori cà, déca n'amu voitu se damu documentele comissiunei, nu a fost pentru alt-ceva de câtu cà in trecutu, atâtu in cestiunea Dunarei catu si in cestiunea Drumuriloru de feru si in alte cestiuni s'au facutu indiscretiuni, fara vointi'a D-v. negresitu, dér' ce voiti? Copilului 'i place se vorbésca multu; si v'amu spusu in comissiune, ca toti representantii nostri din strainatate ne au facutu cunoscutu ca nu ne mai potu comunica nimicu confidentialu, fiindu ca indata se divulga.

Va veni unu timpu candu ve vomu puté pune la dispositiune arhiva ministerului de externe. Si noi n'avemu de gandu se emigramu; candu veti gasi acte cari se fi compromisu cestiunea Dunarei, atunci sunteti in dreptu se ne asiediati dupa cum vomu merita.

Credeti D-v. ca cestiunea pusa inaintea Europei intregi, deca ar' fi fost unu angajamentu din partea guvernului nostru, socotiti ca puterea aceea catra care ne amu angajatu n'ar' fi venitu sè se prevaleze de acelu angajamentu, déca D-v. diceti ca s'a incercatu sè se preveleze numai de o simpla conversatiune cu D. Boerescu?

'Mi aducu aminte, ca D. Carpu 'mi facea imputare, ca amu fost puçinu respectnosu pentru puterniculu nostru vecinu; a disu ca unulu din agentii nostri — si nu credu ca a intielesu pe D. Cogalniceanu, a facutu unu memoriu care era provocatoriu.

D. Carpu. N'amu disu acést'a; amu disu ca a facutu polemica, care nu trebuiea sè se faca de unu ministru alu tierei.

D. presiedinte alu consiliului. Ca unulu din agentii nostri ne a tramisu unu memoriu, ca altii l'au facutu cá se'lu comunice intr'unu modu intimu. Ei bine eu la toti le amu disu ca trebuie se ne marginimu numai in a aperá drepturile nóstre, dér' niciodata sè nu atacamu nici se provocamu.

Si acést'a amu dis'o chiaru amiciloru D-v., le dicemu: aparati dreptulu D-v., nu atacati, fiindu-ca ve compromiteti caus'a déca puneti violentia, passiune séu provocare.

Totu acestu limbagiu l'amu tînutu si agentiloru nostri, cá se apere drepturile tierei, niciodata se provóce. Déca ver-unulu 'si a permisu mai multu de catu este in instructiunile nóstre, aceea remane pe sém'a s'a. A pututu sè i se intemple si D-lui Carpu cá aginte se mérga cate o data mai departe de catu a voitu ministrulu.

D-loru, cestiunea Dunarei este intréga fara se fia intru nimicu compromisa.

Opiniunea nóstra pêna astadi a fost cá reglamentele cari sunt facute de comissiunea Europêna se fia esecutate de noi.

Supraveghiarea o primimu, ori-cine va voi se o faca.

Voci. Cum ori-cine? Chiaru o putere singura?

D. presiedinte alu consiliului. Cá delegatu. Modulu cum sè se faca acést'a supraveghiare nu potu sa'lu determinu eu, caci acést'a nu atérna numai de mine, trebue aci si consimtimentulu celui interesatu. Déca D-v. ve pricepeti a face mai bine de catu noi, D-le Carpu, vei fi marele cancelaru alu Romaniei si vei conduce destinele ei (aplause).

Diverse.

(Apelu.) Este cunoscutu, cà copii de romanu asiediati la meserii de „Associatiunea pentru sprigiuirea invetiaceiloru si sodaliloru meseriasi romani din Brasiovu" sunt in genere orfani séu din parinti atâtu de seraci, incâtu acestia nu-i potu prevedé nici cu vestmintele cele mai neaperatu de trebuintia!

Comitetulu subscrisu, avendu in vedere pe de o parte insuficienti'a mijlóceloru bânesci, de cari dispune, éra pe de altà parte marele geru alu ernei, se vede constrinsu a face apelu si in acestu anu cá in trecutu la multu incercat'a generositate a onorabililoru nostri concetatiani: rugandu-i sè nu pregete a contribui si in acestu anu cu vestminte si incaltiaminte vechi, cari adaptandu-se sè-se póta imparti sermaniloru invetiacei dela meserii procurandu-li-se astfeliu si loru o bucuria de santele serbatori ale nascerei Domnului. Bucuri'a, ce simtu acesti urgisiti ai sórtei, póte fi comparata numai cu generositatea acelora ce le-au procurat'o.

Comitetulu:

Bart. Baiulescu, pres. Ioan Bozoceanu, secret.

(Nationalitatile Ungariei.) Dupa datele citate de siefulu biroului statisticu Keleti in Academi'a ungurésca numerulu diferiteloru nationalitati din Ungari'a si Ardélu ar' fi dupa recensementulu dela 1880 urmatoriulu: Unguri 6,165.088; 1,798.373; Slovaci 1,790.476; Romani 2,323.788; Croato-Serbi 605.725; Ruteni 342.351; Altii 203.767; copii, cari nu sciu vorbi inca 499.054. La olalta 13,728.622 (façia de 13,219.413 dupa combinati'a dela 1870) Interessantu este a vedé cum se presenta dupa compilati'a d-lui Keleti numerulu individiloru nemaghiari. cari sciu vorbi unguresce. Numerulu loru absolutu si percentualu este urmatoriulu: Germani vorbescu ungurêsce 377.041 = 21.02 procente; Slovaci 176.693 = 9.82 procente; Romani 137.252 = 5.90 procente; Ruteni 19.525 = 5.70 procente; Croato-Serbi 65.637 = 10.83 pr.; Vendi 7.450 = 12.22 pr.; Armeni 3,116 = 88.66 pr.; Tigani 18.128 = 23.85 pr.; Altii 2.364 = 10.82 pr.; Straini 10.462 = 25.35 07 pr. In totulu 817.668, terminu mediu 11.50 procente. Resulta, dice Keleti, cà acolo unde locuiescu mai multi Maghiari este si procentulu Nemaghiariloru, cari vorbescu ungureşce mai mare si cà numerulu acestor'a multu mai mare intre barbati, decâtu intre femei, cari invétia ungureşce numai in scóla. In Ungari'a (fara Ardélu) Maghiarii facu 49.88 procente a poporatiunei, Nemtii 14.29 pr., Slovacii

16.05 pr., Romanii 10.50 procente. Keleti dice, cà déca s'ar' socoti aci si Ardélulu, proportiunea ar' fi mai nefavorábila pentru Maghiari. Interessante sunt si datele statistice privilórie la capital'a ungara. Numerulu intregu alu poporatiunei din Budapest'a este de 360,551. Acesti'a sunt impartiti cum urméza: 198,742 Maghiari (intre cari sunt socotiti si Evreii in numeru de aprópe 80.000); 119,902 Nemti: 21.581 Slovaci; 408 Romani; 59 Ruteni; 1756 Croato-Serbi, 81 altii; 7625 straini; 10,397, cari nu potu inca vorbi. Eata dér', cà déca vomu subtrage pe Nemti si pe Evrei s. a. nici a tre'a parte din poporatiunea Pestei nu éste maghiara. Caracteristicu este cà cei 120,000 de Nemti din Budapest'a n'au nici o scól'a primara unde sè se propuna stadiele numai in limb'a germana. Keleti reproduce si cifrele privitóre la celelalte orasie, din Ungari'a si Ardealu. In aceste orasie 143 la numeru, Maghiarii se dice a fi representati cu 62, Nemtii cu 17.7 si Romanii cu 3.6 procente din intréga poporatiune. Asupra tendintiei lucrarei statistice a lui Keleti ne-amu pronuntiatu deja in numerulu trecutu.

(F e l i c i t a r e.) Estragemu d'intr'o corespondentia part. ce-o primimu dela Budapest'a cu data 18 Decembre a. c. urmatórele: „...Comitetulu societatii academice romane „Petru Maioru" de aici audiendu, cà Maiestatea S'a a conferitu fostului jude la tabl'a reg. actualului deputatu dietalu d-nu Dr. I o s i f u G a l u ordinulu corónei de feru cl. III pentru frumósele sale merite càstigate pe terémulu judiciariu, fiindu-cà d. Dr. I. Galu d'impreuna cu stimabilai consórta este membru binefacètoriu si fundatoru la acésta societate, 'si-a tienutu de datorintia alu felicitá in diu'a de 15 l. c. in numele societatii prin o comissiune compusa din D-nii: Georgiu Ilea, Aureliu Oprea si Demetriu Horvatu, cu care ocasiune G. I l e a, secretariulu societ., cá vice-pres. subst. a salutatu pe d-lu Dr. Galu cu-o cuventare alésa esprimandui sincere felicitari in numele societatii, care onoréza in d-s'a nu numai pe eminentulu jude, ci totodata pe unu membru fundatoru alu ei, pe unu barbatu distinsu dela care „patri'a si natiunea astéptà, cá in timpuri grele si furtunóse cu altii d'impreuna se-i intinda consolare si mana de ajutoriu." D-lu Dr. I. Galu multiamindu dise, cà distinctiunea cu care a fost onoratu de càtra Maj. S'a inca servesce de esemplu, cà déca omulu isi implinesce datorintiele sale cu sirguintia in urma totusi 'i succede a castigá recunoscintia. Densulu inca a avutu a se luptá cu multe greutati dér' n'a desperatu si se va nisui si de aci in colo din tóte puterile cà facèndu servitiu patriei se merite recunoscinti'a conationaliloru sei.... c. i.

(E m i g r a n t i i B a n a t i a n i.) Dilele aceste cetiramu in foile din Pest'a o notitia, dupa care cele 4—5 sute de emigranti romani din Banatu trecuti in Romani'a, dupa cum amu fost anuntiatu, au fost earasi constrinsi a se reintórce in patri'a loru, de unde au fost plecatu, pentru cà nu mai aveau cu ce se traiésca. Antaiu nu ne venea a dá crediementu acestei sciri, acuma inse ea se constata printr'o corespondentia ce-o primesce „Rom. Lib." dela Verciorova. Este de totu trista si durerósa descrierea ce-o face corespondentulu din cestiune despre starea nenorocitiloru emigranti. „Adi dimineatia," dice elu, „acesti ómeni fara patria s'au datu josu aici in trenu, càci au fost reinapoiati cu calea ferata dela Bucuresci; la unii le lipsea caii, la altii caruti'a si lucru de inspaimentatu, la unii soçiele la altii pruncii, si in fine toti erau lipsiti de sdrentiele, cu cari intrasera in tiéra, fiindu cà ajunsi aici au trebuitu se 'si venda caii, càrutiele si hainele de pe ei, cá se nu péra de fóme. Copii, neveste si barbati au muritu de miseria pe drumuri, cá dobitócele, si pe unu mortu ilu duceau cu ei acasa. Nu esiste condeiu spre a zugravi starea acestoru nefericiti..." „Am intrebatu pe unii, cum se intempla de se intorcu earasi, si 'mi-au spusu cà au fost pèna la Bucuresci, dér' „craiulu ungurescu, care este acolo" (consululu) nu sciu de ce s'a superatu, cà a facutu se-i intórca inapoi si nu i-a lasatu se mérga mai inainte. Nenorocitii candu plecasera isi derimasera casele si venduse mai pe nimica ce le mai remasese si acuma la inceputulu ernii au remasu goli, sub cerіulu liberu... Vai de ei!" — Se póte cá culorile tabloului ce ni 'lu zugravesce acésta corespondentia se fia puçinu esagerate, inse nu trebue cá cineva se fia omu cu mare petrundere spre a intielege, cà starea bietiloru emigranti reinapoiati n'a putatu fi decàtu cea mai deplorabila. „Rom. Lib." face imputari guvernului romanu, care a sciutu se contribue oficialu 10,000 franci pentru victimele dela „Ringtheater" din Vien'a, dér' acestoru emigranti nenorociti nu le-ar' fi datu nici celu mai micu ajutoru. Ar' fi tristu déca s'ar' adeveri, cà guvernulu romanu a remasu nepasatoriu façia de sórtea nenorocitiloru emigranti banatiani. Dér' credemu, cà pentru suferintiele bietiloru tierani are se respunda in prim'a linia consulatulu séu mai bine disu ambasad'a austro-ungara dela Bucuresci, care trebuiea se dè ajutóre ómeniloru peritori de fóme. Asié intielegemu noi scutulu ce este in dreptu alu asteptá ori-ce supusu austro-ungaru dela legatiunea din Bucuresci, nu inse asié cá supusii austro-ungari imigrati in Romani'a 'se fia spriginiti bunaóra numai in tendinti'a de a formá acolo unu statu in statu. Nu potemu se nu observamu, cà déca nefericitii emigranti ar' fi fost de natiunalitate Unguri séu celu puçinu Nemti, ar' fi intimpinatu negresitu mai multa atentiune din partea legatiunei austro-ungare din Bucuresci. Dér' e vorb'a numai de nisce tierani romani si acesti'a paru a nu recere atàta bàtaia de capu. —

(O f a p t a p a t r i o t i c a.) P. S. S. Par. Ghenadie, episcopulu Argesiului, a donatu facultatii de teologia sum'a de 30,000 lei, economiele sale din tineretie si pèna astadi, alu caroru venitu sè se dè cá burse studentiloru fara midilóce, care urméza cursurile acelei facultati. Fapt'a generósa a par. episcopu de Argesiu — scrie „Bin. Publicu" — ne aduce aminte virtutile strabune ale episcopiloru romani, cari jertfiau totulu pentru biserica si tiéra. Credemu cà toti aceia, cari dorescu din anima inflorirea bisericei si redicarea culturei poporului romanu voru pastrá o adénca recunoscintia generosului episcopu pentru acestu faptu in adeveru patrioticu. E catu-va timpu de candu P. S. S. par. Ghenadie se distinge, aprópe singuru intre inaltii nostri prelati, prin totu feliulu de initiative si de acte in adeveru laudabile. Acestu meritu trebuie cu atàtu mai multu semnalatu, cu càtu se pare cà egoismulu si setea de bani a inclestatu si stapanesce cu putere pèna si acele suflete, la care tiér'a se astépta se gasésca esemple de sacrificiu, de abnegatiune, de umilintia crestina.

(I n s c i i n t i a r e t r i s t a.) Eri in 13 a. l. c. petrecuramu la mormentu pe Mdm'a T h e r e s i a W e t z e r, nascuta Ratzinger, supranumita odinióra „mam'a romaniloru din Vien'a", care de unu siru lungu de ani remàindu veduva, dupa ce 'si-a màritatu unic'a féta, mai in urma a fostu cuprinsa de unu morbu de rerunchi infricosiatu, carele dupa unu decursu scurtu, dér' fórte durerosu, i-a curmatu viéti'a Duminec'a trecuta in 11 Decembre 1881, in anulu alu 76-lea alu etati', éra alu 40-lea alu veduvitatii sale.

Reposat'a era unu modelu de virtute femeiésca, si preste mesura ingrijata intru chivernissirea casei sale; prin locuinti'a ei in restempu mai bine de 42 de ani, se strecurara o multime de barbati distinsi si renumiti ai natiunei nóstre, — din tóte partile locuite de romani, éra mai vèrtosu din cele ale monarchiei Austriace — petrecèndu (in tempuri si mai ferici, dér' si mai critice si furtunóse decàtu cele presenti) mai lungu, séu mai scurtu tempu, si aflandu aci unu feliu de adapostu de intalnire si mangaiere spre comunicarea ideeloru, de cari erau insufletiti; d'intre cari cei mai multi nu se mai afla in viétia (Laurianu, Barnutiu, Maiorescu, Iancu, Hodosiu, Papiu etc.), éra multi altii inca voru mai fi traindu, si speru, cà-'si voru mai fi aducèndu aminte de prea laboriós'a si multu dosadit'a matróna.

Deci pentru multele si eminentele servitie si ostenele, pentru mine, si pentru Connationalii mei aduse, rogu pre atotuputerniculu Dumnedieu, cá se-i resplatésca, si sè se indure spre sufletulu ei, asiediendu-o in locasiurile celoru drepti, si cá se-i fia tierèn'a us'óra, si aducerea aminte binecuventata!

Vien'a in 14 Decembre, 1881.

I o a n u U r s', m. p.
cantoru gr. cath. la St. Barbar'a.

(T à b a c i r e a p e i l o r u c u b i c r o m a t u d e p o t a s a) Scumpirea scórtiei de stejaru si a altoru substantie intrebuintiate pentru tabacirea peiloru au contribuitu se indemne pe fabricanti a cautá, déca acésta operatiune nu s'ar' pute face cu óre-care produse chemice. In Angli'a, dupa mai multe esperiintie, s'a descoperitu cà bicromatulu de potasa póte 'nlocui scórti'a de stejaru. Astadi Comerciulu britanicu vinde pei lucrate cu bicromatu. Mai multe tàbacarii dela Glascow intrebuintiéza asta-di acésta substantia sub numele de b i c r o m u, care nu numai cà nu arde peile, déra tabacesce mai curendu de càtu scórti'a de stejaru si forméza pei escelente pentru curelaria, pistóne, s. a. l. Tabacitulu cu bicromu costa de patru ori mai eftinu de càtu cu scórtie de arbori. Eftinatatea unita cu bun'a cualitate a peiloru voru contribui a face sè se latiésca acésta noua procedere de tabacitu. Recomendamu tabacariloru nostri se imiteze pe confratii loru din Glascow.

(B u t ó i e l e d e h a r t h i a.) Americanii ne reservéza surprinderi. Unu diaru francesu specialu raportéza cà acum de curendu s'a transportatu la New-York petroleu in butóie de hàrthia. Aceste vase s'aru fi fabricandu de o Compania care poseéza trei usine pentru acésta fabricatiune, si anume la Hartford, la Cleveland si la Toledo, in càte trele se facu pe di 3000 de butóie vopsite cu albastru si cercuite cu feru, cu pretiulu de 5 lei butoiulu. Folósele ce infaçisiéza butóiele de harthia comprimata consistu mai cu séma in aceea cà nefiindu facute din dóge nu curgu cum se intempla cu cele de lemnu; alu duóilea sunt elastice si se spargu mai greu de càtu vasele de lemnu; in fine dilatatiunea este mai mica si prin urmare cheltuelile de legatu in toti anii, si de mai multe ori pe anu, déca nu suntu suprimate cu totulu, suntu celu puçinu fórte reduse. O mare companie americana pentru fabricatiunea oleiului 'si propune se introduca butóiele de harthia in loculu celoru de lemnu.

„Rev. Scient."

(O a r t i s t a r o m a n a l a P a r i s.) Intr'unu discursu alu d-lui Legouvé, rostitu in privinti'a asilului de nóptè din str. Labat, se naréza urmatorulu faptu: „Acum càte-va luni, o femeia vine séra se bata la usi'a asilului. De unde vine ea? Din Romani'a? Ce a adus'o la Paris? Pasiunea teatrului: ea voia se jóce comedia. Ce a condus'o la asilu? Ea nu mai are nici o para, si nu este ingagiata. Asilulu o primesce pentru trei nopti. Ea e tènera, placuta la façia, indemanatica si muncitória. I se da de lucru. Ea castiga cu ce sè 'si plotésca siederea si hran'a, cosèndu haine pentru seraci, asteptandu se intalnésca unu directore. Ilu intalnesce. I promite o representatiune. Din nenorocire, 'i lipsesce unu ce neaperatu pentru a debuta: o rochia. Asilulu nu se va opri pentru atàtu. Se deschide ceea ce se numesce ruferi'a, unu talmesiu-balmesiu de fuste, de palarii, de ghete, de sialuri, si alegèndu din tóte acestea, se face o rochia de catifea... Ce catifea! verde... Ce verde! dér' care convine, teatrulu fiindu fórte modestu, ei permite acestei tinere romane de a se sui pe scena, de a jucà si de a avé succesu. Càci ea avù succesu si inca mai multa recunoscintia. Ea vine desu la asilu se multiamésca directórei." „Rom."

Cursulu de Bucuresci
dela 10 / 22 Decembre 1881.

V a l o r i	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	89.—	90.—
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	98.—	99.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	102 1/4	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.1/4	103.—
7% „ „ urbane	idem	102.1/4	103.—
8% Imprum. municipalu . .	idem	105.1/2	106.1/2
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobènda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	220.—	226.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	29.—	30.—
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1595	1660
Auru contra argintu		1.—	1.—
Auru contra bilete hipotec. .		1.—	1.1/2
Auru contra bil. de Banca nat		1.—	1.—
Florini Val. Austr.		2.14—	2.15—

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 23 Decembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	119.85	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	121.90
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	134 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	112.25
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.40	Rent'a de harthia aust.	77.10
dto. (II-a emissiune)	109.—	„ de argintu „ .	78.—
dto. (III-a emissiune)	97.25	„ de auru „	93.50
Bonuri rurale ungare	98.75	Losurile din 1860 .	132.75
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	847.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.75	„ bancei de creditu ungare . . .	357.—
dto. cu cl. de sortare	97.70	„ bancei de creditu austriaca . . .	361 30
Bonuri rurale transilvana	99 50	Argintulu . . .	—.—
„ croato-slav. . . .	99.50	Galbini imperatesci .	5.61
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	—.—	Napoleond'ori . .	9.42
		Marci 100 imp. germ. .	58 15
		Londr'a. . . .	118 75

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.